

Slots- og Kulturstyrelsen
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V

Telefon +45 3395 4200
brv@slks.dk
www.slks.dk

CVR 34072191

7. september 2016

Høring om fredning

Det Særlige Bygningssyn har på sit møde den 24. og 25. august 2016 indstillet, at Administratorboligen samt have, Bøsse-magergade 60, 3150 Hellebæk, matr. nr. 1 fd, Hellebækgård, Helsingør Kommune, bliver fredet.

Bygningssynets indstilling

Det Særlige Bygningssyn udtaler, "at Administratorboligen samt haven, Bøsse-magergade 60, Hellebæk, Helsingør Kommune, har de arkitektoniske og navnlig de kulturhistoriske kvaliteter, der kan begrunde en fredning. Administratorboligen er en integreret del af det tidlige, industrielle miljø i Hellebæk og kompletterer de øvrige fredede bygninger i det samlede anlæg.

Formål

Formålet med fredningen er at sikre bevaringen af den usædvanligt velbevarede administratorbolig og den tilhørende have, for dels at understøtte fortællingen om det Schimmelmansske Fideikommis tilstedeværelse i Hellebæk, dels at komplettere det for en stor del fredede, industrielle kulturmiljø i Hellebæk.

Miljømæssig værdi

Den miljømæssige værdi ved Bøsse-magergade 60 knytter sig til det unikke kulturmiljø i Hellebæk. En lang række af Hellebæks historiske bygninger er allerede fredede, og Bøsse-magergade 60 indgår som en naturlig afslutning på rækken af mester- og arbejderboliger langs Bøsse-magergade. Mod øst ligger Hammermøllen, og nord for en række arbejderboliger til geværfabrikken. Tilsammen danner disse bygninger et fint og helstøbt kulturhistorisk miljø.

I det nære miljø med haven, der hører til bygningen, og som så at sige ligger inde i Hammermølleskoven, knytter huset direkte til det omkringliggende kulturlandskab. Mosen mod vest var engang en sø, Store Mørkedam, som var én af "akkumulatorerne" til vandmøllerne. Haven rummer historiske spor fra

husets storhedstid, således er Sneglehøjen samt enkelte botaniske sjældenheder vidnesbyrd om senere tiders havekultur og plantesamlermani.

Kulturhistorisk værdi

Den kulturhistoriske værdi ligger i, at Administratorboligen var en vigtig brik i driften af Kronborg Geværfabrik, som blev bestyret af det Schimmelmansske Fideikommis. Geværfabrikken var i funktion fra 1778 frem til 1870. Som bolig for administratoren af denne virksomhed hører huset derfor ubrydeligt sammen med de øvrige bygninger i Hellebæk, der er opført i forbindelse med produktionen. Hermed indgår Administratorboligen som et væsentligt element i det samlede, industrielle kulturmiljø. Hertil kommer, at bygningens planløsning og interiører er sjældent velbevarede og vidner om indretning og brug i en 1800-tals bolig, hvor madtilberedning foregik i kælderen og mørk og kølig opbevaring foregik på loftsetagen. Således er alle bræddeindklædninger og –skillevægge, skrubbhøvlede revledøre med gratede revler og håndsmedede hængsler, fyldingsdøre med indstukne hængsler og greb samt bevarede nøgler, ovnpilastre, gulve, brønd i kælderen, skorstene med tilhørende brændekomfur, hylder og indbyggede skabe stadig bevaret.

Den kulturhistoriske værdi for haven knytter sig til de forskellige elementer: sneglehøjen, de gamle egetræer, de klippede figurbuske af buxbom og avnbøg, de sjældne vækster (Davidia og seljepil), som vidnesbyrd om tidligere tiders fremherskende havestil.

Arkitektonisk værdi

Den arkitektoniske værdi knytter sig i det ydre til det velproportionerede hus med en klar taktfast opbygget facade, der er typisk for perioden. De ubrudte tagflader og vinduernes detaljering er med til at give et samlet indtryk af et oprindeligt hus fra den klassicistiske periodes mere anonyme bygninger. Anlæggets fine sammenhæng mellem hovedhus og tværbygning viser sig i den stærke materialitet, der er overført fra den oprindelige bygning til den senere udvidelse. Det giver indtryk af, at tilføjelsen er lavet med stor respekt for det originale, men samtidig viser den sin egen værdighed ved at være i to etager.

I det indre ligger den arkitektoniske værdi i rummenes proportionering og planens klare disposition samt i de traditionelle og enkle materialers karakter. Særligt skal den unikke gang på loftet med de bræddeafdelte rum under taget fremhæves for sit enkle udtryk.

Bygningens placering i og tilknytning til den store have bidrager til anlæggets samlede arkitektoniske værdi. Haven tilføjer med sin diversitet og mange forskellige haverum og historiske planter en ekstra dimension til Administratorboligens arkitektur.

Bærende fredningsværdier

De bærende fredningsværdier i det ydre ligger i det vinkelbyggede anlægs taktfast opdelte facader med hvidpudsede mure og ubrudte tegltage med røde vingetegls samt de ældre og oprindelige vinduers opdeling i henholdsvis små ruder for den ældste dels vedkommende og større ruder i tværbygningen, de to traditionelt udformede skorstenspiber i rygningen, granittrappen op til den tofløjede hoveddør samt den traditionelle veranda på havesiden. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I det indre ligger de bærende fredningsværdier i rumstrukturen samt i de oprindelige interiørdetaljer, såsom revle- og fyldingsdøre, vinduer, gulve, ovnnichepilastre, den bræddeindklædte trappe til kælder og loft, samt på loftetagen, de mørke opbevaringsrum under det ubrudte tag, og i kælderen brønden, det indmurede brændekomfur samt hylder og indbyggede skabe. Særligt skal den unikke gang på loftet med de bræddeafdelte rum på loftetagen fremhæves for sit enkle udtryk.

De bærende fredningsværdier i haven knytter sig til den store haves diversitet og mange forskellige have-rum og historiske og sjældne planter samt sneglehøjen.”

Høring

Bemærkninger herom kan sendes til Slots- og Kulturstyrelsen.

Bemærkningerne skal være modtaget senest den 16. december 2016.

Herefter vil Slots- og Kulturstyrelsen senest 3 måneder efter denne dato beslutte, om bygningen skal fredes.

Konsekvenser

Indtil fredningssagen er afgjort, må I ikke foretage bygningsarbejder og lignende, som rækker ud over almindelig vedligeholdelse, medmindre I har fået tilladelse fra Slots- og Kulturstyrelsen.

Undtaget herfra er visse typer af bygningsarbejder, som kan iværksættes på grundlag af skriftlig underretning, jf. § 10, stk. 5, i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger. Reglerne herfor fremgår af bekendtgørelse nr. 159 af 5. februar 2013 om iværksættelse af bygningsarbejder på fredede bygninger på grundlag af skriftlig underretning (vedlagt).

Dette følger af § 6, stk. 3 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger.

Offentlig bekendtgørelse

Slots- og Kulturstyrelsen vil foretage offentlig bekendtgørelse af forslaget på sin hjemmeside, www.slks.dk, med oplysning om fristen for indsendelse af bemærkninger.